

Asia: VN/1014/2025

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Kielitutkintoja koskeva esitys:

Lähtökohtaisesti on kannatettava ehdotus yhdistää Valtionhallinnon kielitutkinnot ja YKI-tutkinnot yhdeksi tutkinnoksi, koska nykyiset tutkinnot ovat osin päällekkäisiä. Resurssinäkökulmasta voisi siis olla perusteltua lopettaa kahden erillisen tutkintojärjestelmän ylläpito. Valtionhallinnon kielitutkintojen yhdistäminen YKI-tutkintoon edistäisi myös näiden testien yhdenvertaisuutta ja olisi eduksi kielitaidon arvioinnin laadun varmistuksen näkökulmasta. Esimerkiksi YKI-tutkinnoissa käytetty keskitetty arviointi on ensiarvoisen tärkeää arvioinnin tasapuolisuuden näkökulmasta tällaisessa ns. high stakes -kielitaitotestissä.

Kielitutkintojen yhdistäminen kuitenkin edellyttäisi ensinnäkin sitä, että kielitutkintojärjestelmän kehittämiseen osoitetaan riittävästi resursseja, sillä jo tällä hetkellä YKI-tutkintojen suorittamiseen on jonoja suomen kielessä eikä niiden suorittaminen ole mahdollista yhtä joustavasti kuin valtionhallinnon kielitutkintojen.

Toiseksi haasteena voidaan pitää sitä, että YKI-tutkinto ei sisällöltään täysin vastaa valtionhallinnon kielitutkinnossa osoitettavaa kielitaitoa. YKIn tehtävissä mitataan tutkinnon nimen mukaisesti yleistä kielitaitoa, ei esimerkiksi tietyn alan tai tietyssä tehtävässä tarvittavaa kielitaitoa.

Esityksessä (s. 19) mainitaan myös uuden tietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämistä Opintopolku-järjestelmän yhteyteen. Tampereen yliopisto on huolissaan Opintopolun kehittämisen resursseista. Opintopolun resurssit on turvattava ottaen huomioon myös mahdollisesti voimaan tulevasta ns. yhden opiskeluoikeuden säännöksestä johtuvat muutostarpeet, jotka on priorisoitava. Opintopolun

toimintojen parantamisen resurssit olisi hyvä erottaa pakollisista, laeista tulevien muutosten toteuttamisen resursseista.

Kielitaitolaki ja kielitaitoasetus:

Esityksen sivulla 29 mainitaan, että nykyinen kielitaitoasetus on tarkoitus kumota kokonaan ja antaa tilalle uusi valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta ja selkeyttää samalla myös koulusivistyskielen määritelmää. Edelleen: ”esitystä valmisteltaessa on katsottu, että koulusivistyskielen määritelmän selkeyttämisestä olisi tarkoituksenmukaista kuulla sidosryhmiä erikseen syksyllä 20025 ennen uuden asetuksen antamista”. Tampereen yliopisto pitää erittäin tärkeänä, että valmistelussa kuullaan sidosryhmiä ja asetus tulee lausuttavaksi ennen sen antamista.

Tampereen yliopisto haluaa jo kuitenkin tässä vaiheessa kommentoida joitakin seikkoja kielitaitoasetukseen liittyen.

Vaikka kypsyysnäytteen asemasta yliopistotutkinnoissa säädetään eri asetuksella (NVA 794/2004), vaikuttaa se nykyisen kielitaitoasetuksen mukaan siihen, millaista kielitaitoa kypsyysnäytteen suorittanut voi osoittaa. Kypsyysnäytteen merkitystä tutkinnon pakollisena osana voisi pohtia samalla, kun kielitaitoasetuksen muutosta valmistellaan. Vastaako kypsyysnäyte nykypäivänä aiemmin ajateltua tarkoitustaan ja vastaako sen anti siihen käytettyjä voimavaroja?

Ajatus siitä, että erinomaista kielitaitoa voisi jatkossa osoittaa korkeakoulun toisen kotimaisen kielen opintojen yhteydessä on haasteellinen. Tällä hetkellä korkeakouluissa on ainakin osittain edelleen käytössä ns. KORU-kriteerit, joissa ei ole kuvattu erinomaista taitoa ja joiden päivittäminen olisi muutenkin tarpeen. Jos korkeakouluille myönnettäisiin mahdollisuus antaa arvio erinomaisesta toisen kotimaisen kielen osaamisesta, olisi tarpeen laatia yhteiset kriteerit erinomaiselle taidolle ja kouluttaa mahdollisesti muutamia opettajia jokaisesta korkeakoulusta tällaisten suoritusten vastaanottamiseen.

Toisen kotimaisen kielen tyydyttävän kirjallisen ja suullisen taidon voi nykyään osoittaa vastaavan oppiaineen perusopinnoilla (vähintään 25 op) tai kyseisen kielen kirjallisen ja suullisen taidon opintojaksolla (esim. 3 op). Tuossa on epäsuhta, ja perusopinnoilla pitäisi voida osoittaa kyseisen kielen hyvää taitoa.

Koulusivistyskielen määritelmä on nykyisessä asetuksessa epäselvä, kuten hallituksen esityksessäkin todetaan. Määritelmän tulisi olla nykyistä selkeämpi ja sitä tulisi tulkita kaikissa korkeakouluissa samalla tavalla. Asetuksessa olisi hyvä määritellä myös se missä kansainvälisissä kouluissa (Suomessa tai ulkomailla) voi ylipäänsä opiskella suomen tai ruotsia äidinkielenä.

Toikkanen Kati

Tampereen yliopisto - Marja Sutela, koulutusvararehtori